

Beli Krajnci unikraj Kerke in Save od Kostanjevice do Jesenic.

(Konec.)

Vraže so tu popolnoma doma. Ako jim toča nograđe potolče, se precej zberejo in se zagovoré, de ta ali uni dan v nogradih delali ne bodo, in to natanjko spolnujejo; Bog obvari, de bi njih vnuki to obljubo prelomili. V Čatežki fari imajo že sredo in petek, de v nekterih nogradih nič ne delajo; v s. Križki vender samo petek. Kakó je pa to za kmeta škodljivo, se lahko vé, ker spomlad, kader delo v vinskih gorah nastane in gerdo vreme dolgo terpi, je na enim tednu veliko ležeče, in ko se željno dočakan lep teden približa, se gori rečena dva dneva brez užerbe (odloge) praznovati morata.

Še več drugih vraž imajo: Kakor hitro kdo poséбно zbolí, že menijo, de mu je narejeno. Vpričo mene je nekdo terdil, de bo neki ženi, ki ima že dolgo časa jetiko, in se bo kmalo vpokojila, oddehal; pravi namreč, de ji je narejeno, in de se on na to dobro razumi. Neka stara baba, ktera kot velika copernica po vsim kraju sloví, dobi od vsake mlade dvojice, ki v zakon stopi, groš za pleme na piru (svatovšini); Bog ne daj, se ji zameriti ali groša skratiti, taki zakon bi bil gotovo nesrečen. — Točo, menijo, dela hudič s copernicami v zraku; nar bolji pomoček zoper to so blagoslovljeni (žegnani) zvonóvi. Ti razpodé hudiča, preženejo oblake, in veržejo iz oblakov copernice. Vsaki duhovnik, kteri zvoniti brani, kadar se nevaren oblak približuje, jim po copernikih diši. In te vraže so po vsim Krajnskím več ali manj raztrošene. V naturi našiga ljudstva globoko tičijo in se težko izkoreniniti dajo. Nar bolji sredstvo zoper vraže bi bile naravoslovne bukve, ki bi naravoslovja (Naturlehre) kmeta poljudno učile. To bi nam pa Ljubljanski učitelji nar ložeji priskerbeli. *) De imajo ljudje po teh hribih take zapopadke, se pa čuditi ni treba; pri s. Križi je fara po nar viših hribih raztresena, takó de imajo ljudje, ki so na verh planine, od nar bližnih vafi na nos na vrat doli do farne cerkve dve dobeli uri. Ti hribljani po zimi, kakor tudi v gerdih vremenih, le težko obiskujejo božjo službo in kristjanske nauke. Ta planina ima 12 vasí in nekaj čez tavžent duš, in je že sama na sebi popolnoma za podfaro odločena, ker nar daljne vasí nemajo do podružnice, ktera je ravno na sredi med njimi na Ferlugi, čez 20 minut, in to večidel po ravnim, ker je na verh planine gorska ravnina (Hochebene). Ko bi ti reveži duhovna med sabo gori imeli, bi grozno velike koristi za nje od tod izvirale: duhovnik bi otrokam, ker bi vsi blizo imeli, v branji lahko nauke delil; odrašene v keršanstvu učil; ljudje bi med sabo imeli človeka izobraženiga, izgled vljudnosti in prijaznosti, kteri bi jim tudi pri kmetii svete dajal, kako je to, ali uno storiti; in kar je v mojih očeh nar več, bi temu revnimu ljudstvu, ki dobre obleke nema, treba ne bilo ob nedeljih in praznicih, ki so tudi v počitek odločeni, po stermih daljnih potih vratú lomiti in obuče tergati. O! ko bi pač ljudomili prijatli, ki imajo veselje podpirati svojiga revniga brata, svoje oči v ta pomoči potrebni revni

*) Sej k tem in enakim pisanju tudi mi naše domorodce vse-skozi nagovarjamo! „Berilo za male šole na kmetih“ po vsih c. k. estrajskih deržavah vpeljano, in Blaže in Nežica od gosp. Slomška učijo v prav lepim in lahko zapopadljivim slovenskim jeziku nekoliko znanosti od zemlje, na kteri živimo, in to bi bilo za prvi poduk dovolj. Tode šol, šol nam manjka! Vredništvo.

kraj obernili, in tem gorjancam duhovnika poskerbeli, in sicer takó, de bi od njih, ker so neizrečeno revni, nič dobivati ne imel. Nemci, naši sosedje, kteri v znanosti in lepih čednostih visoko pred nami leté, se zbirajo v zборе in snujejo družtva, de bi revnim kristjanam na pomoč prišli; dajmo jih tudi mi posnemati! *) Milanko Delimarič.

Poslavljenje.

Po smerti gosp. Praprotnika so krajnski deželni stanovi pri velikim zboru pretečeno jesen gosp. Jurja Zupana, korarja in vodja ljubljanske duhovšnice, namestnika duhovniga reda pri deželnih stanovih (Verordneten der geistlichen Bank) izvolili. Presvitli Cesar so to volitev poterdili in častiti gospod korar so 13. dan tega mesca k ti imenitni novi službi persegli.

Novo, celo poséбно veselje za vse Slovence.

Komur čest, čest. Rim. XIII. 7.

Slavni pisavec naš, naj boljšega glasa, vsi v živo do serca vneti za naše dušno in umsko izobraženje, prezaslužen gosp. A. Slomšek, kanonik in školastik Lavantski, — gdo li med Slovenci Jih ne pozna, Jih z spoštovanjem ne imenuje? gdar Jihove ljube duše po osobi ne pozna, vsej jo pozna po Jihovi mili pisavi: nedolžni otročič kaže ves vesél na „Dober Dár“ — „Blaže in Nežica“ sta mu naj ljubljajša tovarša; deklica kaže na „Devišstvo“ — na „Srěčen Pót“ hlapčič — kmet in gospod hvaléžna na „Hrano“ in „Filotejo“ in še na veliko pisem — vsej kaj li bi govoril, kar vsaki Slovenec vé? — naš gosp. Slomšek, pravim, nam pripravljajo novo, novo življenje: družbo v izdajanje cenejih Slovenskih knjig naréjajo, kar bo nam „Slovenska Matica“. 26. Prosenca t. l. pišejo prečast. gosp. Slomšek: „Družba v izdajanje cenejih rodoljubnih knjig je začeta: pretečene dni so postave in vodbe viši c. k. vladii isporočene bile.“ Véčni Bog! oča vseh narodov daj dober tek tej napravi in dolgo življenje skerbnimu gosp. napravljavcu! — Dvojne želje si zraven tega ne moremo zderžati: 1. Da bi ta le „Matica“ vse Slovence od Madjarske do Vlaške meje, od Nemških gor do Ilirskih logov prijazno objemala, in 2. da bi ga ne bilo spačeniga Slovenca, kteri bi ves voljen te Matice z glavo in mošnjo ne hotel podpirati! —fov.

Žalostno oznanilo.

Tudi letošnje léto je začelo domorodce nevsmiljeno pobirati. Joj! tudi Labodska (Lavantska) škofija je moža zgubila, ki je bil Slovensini dober prijatelj — Sigmunda Juvančiča, višega fajmeštra na Laškem (Tüffer, gder so toplice). Pisali so svoje dni molitvene knjige: „Premišljevanje in molitve“, v Celi že vdrugeč natisnjene; grenka smert jih je 15. Prosenca pobrala. Bog jim daj z

*) Nar ložeji bi taki zapušeni kraji duhovniga vodnika dobili, ko bi bogati domorodci, ki imajo denarjev na kupe, za tak Bogu prijeten namen zadušbine (pobožne štiftinge) naredili, namest de svoje primoženje večkrat nevrednim naslednikom zapustijo, ali pa za druge manj potrebne reči namenijo. Než duhovni gospodje bogatim ljudem poséбно na smertni postelji take revne kraje priporočujejo in njih serca za imenovane pobožne namembe omečvajo! Bog jih bo za njih dobro delo blagoslovil. Vredništvo.